

Täna saabub Deemon

Anu Saare

Pärnu Linnaleht 27. mai 2005

Täna esietendub Pärnu teatris Anton Rubinshteini loomingu peateos Mihhail Lermontovi samanimelise poemi ainetel loodud «Deemon».

„Kes meist lapsena poleks tahtnud olla deemon,“ põhjendas lavastaja Mati Unt, miks talle piisas jah-sõna andmiseks ainuüksi ooperi pealkirja kuulmisest. Kuna „Deemon“ on teeneka teatrimähe debüüt ooperilavastajana, on see tema sõnul hea väljakutse. „Tihti lavastavad draamalavastajad ooperit siis, kui hakkavad seniilseks muutuma,“ muigas Unt.

„Deemon“ on lüürilis-psühholoogiline ooper, mille peatähelepanu keskendub Deemoni ja lihtsureliku neiu Tamara armastusdraamale. Deemon, uhke ja alistamatu vaim on mässulise meele pärast taevariigist välja aetud. Kohtumine Tamaraga äratav temas lootuse inimliku armastuse kaudu hinge uuestisünniks headusele. Deemon on lugu hea ja kurja heitlusest inimese sees ja sellest, kuidas patuseks loodu tahab muutuda heaks ja kuidas vooressikkust veetleb pahelisus.

Ooperi muusikaline juht ja dirigent Erki Pehk ütles, et üheks põhjuseks „Deemoni“ lavastamisel oli see, et taheti pühkida tolm väga healt ooperilt ja tuua see rahvale lähemale. „See lugu on täis kirge ja imeilusat muusikat, eriti teise vaatuse kaks romanssi, mis võiksid pälvida suuremat tähelepanu,“ lausus Pehk.

Ooper jõuab publiku ette 1.-5. juunil toimuva Pärnu rahvusvahelise ooperimuusika festivaliga. Kaheaastase vahega toimuva konkursi laureaate autasustatakse lisaks rahalistele preemiatele peaosadega järgmisel festivalil etenduvast ooperis. Nii oli „Deemoni“ peategelane Laimonas Pautienius Leedust noorte lauljate konkursi võitja ja tänavune laureaat saab peaosast järgmises ooperis.

Naispeaosast mängib Anastasia Bakastova Moskva Suurest Teatrist, samast teatrist on printsi mängiv Sergei Gaidei, ingliti mängib Estonia kutseline artist Teele Jõks ja amme Merle Silmato.

Pehk ütles, et etenduses teeb kaasa ooperiartist number üks – Pärnu teatri näitleja Maarja Jakobson, kes küll debüteerib ooperizhanris tummrollis.

„„Rigoletto“ on ilus näide, kuidas väikeses teatris saab head asja teha,“ viitas Endla teatri direktor Ain Roost, et Pärnus hakkab ooper traditsiooniks saama.

Ingel (Teele Jõks manitseb Deemonit (Laimonas Pautienius), et ta süütu neiu armastusega ei mängiks

Erki Pehki sõnul oli ooper Pärnus ajalooliselt olemas ja aeg on see tagasi tuua. „Orkestriauk on väiksema ooperi jaoks sobiv ning akustika on isegi parem kui Estonias,“ kiitis Pehk. Ta lubas, et ooper ei saa kunstiliselt tasemelt olema keskpärane.

Etendused jõuavad publiku ette vene keeles, eesti- ja inglisekeelsete subtiitritega. Ooperilavastust mängitakse vaid neljal korral 27., 28., 31. mail ja 3. juunil.

Undi sõnul lavastati ooperit viimati 1980ndate alguses Vanemuises, millest eredana on jäänud meelde, et ingel kaotas tiiva.

Pehki sõnul on ooper vaatamata heale muusikalisele materjalile jäänud ajahambale jalgu. Üheks põhjuseks on see, et Rubinshtein kirjutas ooperi ajal, mil Lermontovi poem oli keelatud ja nõukogude aega ei sobinud religioosne taust. „Võitlust hea ja kurja, deemonlike jõudude ja jumala vahel oli tol ajal raske seletada,“ ütles dirigent. Lääne Euroopasse jõudis ooper kümmekond aastat tagasi, seda on lavastatud Iirimaal, Saksamaal, Pariisis.